

מיסודה של אגודת "לוחמי הדף" לחיזוק ועידוד עמידה באתגרי לימוד הדף היומי. מרגיש בודד במערכה? מנסה לעמוד בקצב ולא מצליח? הצטרף אלינו, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק! להצטרפות לקבוצות השונות של "לוחמי הדף" צור קשר במספר 054-824-9119

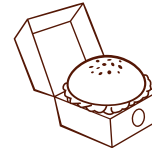
טעימות הדף היומי

עם הרב אברהם משה הלוי רוט
להערות והוספות: a0527652027@gmail.com

ופינה אישית ומיוחדת עם עוצמה רוחנית אדירה, שלא תסולא בפז!

רבים מאתנו זוכרים את ההמלצה של הרבנית בת שבע קנייבסקי ע"ה לשבת על הכסא של חמיה הקדוש, בעל הקהילות יעקב, ולהתפלל שם. כעת אולי אנו מבינים מעט את המחשבה שמאחורי הסגולה הזו.

זווית אישית: כשבנותיי הגיעו למצוות, יצאנו למסע "מקום שהתפללו אבותיי" להתפלל בבתי הכנסיות בהם התפללו זקנינו הצדיקים בירושלים וברחבי הארץ.

טעימה של סוגיה | מקום שהתפללו בו אבותי

תפילה של סבתא יוצרת מציאות

בדף צה: למדנו שיעקב אבינו הגיע לחרון ואמר: אפשר עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי ואני לא התפללתי בו?!

מדבריו למדנו על סגולה נפלאה: ישנה מעלה מיוחדת להתפלל דווקא במקום שהתפללו בו אבותיך. הוי אומר: אדם היודע היכן התפלל סבו ואבי סבו כדאי שילך וישפוך שם שיחו.

אמנם היה מקום לטוען להתווכח ולומר שאין כוונת יעקב שמקום תפילתם הוא הגורם והסיבה למעלת התפילה שם, אלא שמקום תפילתם של אברהם ויצחק הוא רק הסימן לכך שהמקום ראוי ומיוחד לתפילה, שהרי אם בחרו בו אבותיו כנראה שהם הבינו שהמקום מיוחד לתפילה.

אך מלשון הגמרא משמע שההיפך הוא הנכון: התפילה של אבותיו במקום ההוא היא זו שהפכה את המקום למקום חשוב לתפילה! "מקום שהתפללו בו אבותיי"!

מה ההסבר בזה? איך פועל ה"קסם"?

כידוע ישנה מצוה מיוחדת שאדם יקבע מקום מיוחד לתפילתו, כי במקום תפילתו שורה השכינה, ובכך שהוא קובע מקום מיוחד לזה הוא בעצם בונה לו מעין קודש הקודשים אישי ופרטי שלו!

מאותה הסיבה יש מעלה להתפלל במקום שהתפללו בו אבותיו, שהרי המקום הזה היה "בית קודש הקדשים" שלהם, ובוודאי המקום גורם שתפילת צאצאיהם בו תתקבל.

ככה שאם הסבתא שלך היתה רגילה לשבת בכורסא שבפינה השמאלית של הבית ולומר שם תהלים בדמעות – כדאי לך לרוץ ולהתפלל שם. הסבתא הצדקת שתלה לנכדיה כותל

ה"כותל" של וילנא משפיע קדושה במשך מאות שנים!

רבי אהרן קוטלר מספר בדרושים של משנת ר' אהרן, על זקן יהודי שהגיע לעיר וילנה ונעמד להתפלל בפינה כל שהיא, וכשסיים תפילתו סיפר שהרגיש חוויה רוחנית עצומה, עוצמת קדושה מרוממת שלא חווה מעודו, דבקות אדירה בה', הדבר היה בעיניו לפלא, מה יום מיומיי, הלך הישיש ושח לפני חבר מרעיו המקומיים על הרוממות הפלאית

מקום משכן שילה | מקום שהתפללו בו אבותי

שעברה עליו זה עתה, כאשר הם ביררו היכן בדיוק הוא עמד בתפילה, מיד הגיבו ואמרו שאין זה פלא כלל ועיקר! הוא עמד במקום תפילתו הקבוע של הגר"א...

ידוע ומפורסם שהגר"ח קנייבסקי היה נוהג לשלוח חשוכי בנים הזקוקים להיפקד בזש"ק עד לכפר 'סולם' הערבי שלייד העיר עפולה שבשפלה, כדי להתפלל לזש"ק 'בבית האישה השונמית'. מה פשר הסגולה?

בבית זה התפלל אלישע לה', כמתואר בספר מלאכים כאשר החיה את בן האישה השונמית – "ויסגור הדלת בעד שניהם ויתפלל אל ה'". אלישע התפלל שם תפילה עוצמתית, תפילה כזו שיכולה להחיות ילדים... ובכך הפך אלישע את המקום

מהדף ליומי...

בדיוק היום, כ"ג אדר, לפני כמעט מאה ושישים שנה, הסתלק רבינו החידושי הרי"מ לשיבה של מעלה. הדברים האחרונים שיצאו מפיו לפני מותו היו הדברים הבאים: כתוב בפרשת ויקהל "ויבואו האנשים על הנשים" – נרמז כאן שמעלת האנשים היתה יותר עליונה ממעלת הנשים. מדוע? משום שהאנשים כבר נכשלו ב"תרומת העגל" וכעת הם באים לתקן ולשנות את דרכם – יש להם כוח גדול יותר! במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים עומדים!...

זה היה המסר האחרון שלימד אותנו החידושי הרי"מ לפני מותו. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

טעימה של ארכיאולוגיה | סנחריב ותיבת נח

לפני שבר גאון ולפני כישלון גבה רוח

הגמרא מתארת את עוצמתו האדירה של צבא סנחריב אל מול הכישלון האדיר שלו בנקיפת אצבע אלוקים.

בעבר מסרתי שיעור בליווי מצגת המלמד ומברר על צורת ההסיבה הנכונה בליל הסדר, ובין היתר הבאתי שם תמונה מחריטה עתיקה באבן מזמן סנחריב, וחרוט שם דמות דיוקנו של סנחריב מיסב ושותה יין כאחרון הרודנים. מלבד הממצא ההיסטורי החביב, ביקשתי להוציא מזה נפק"מ הלכתית לגבי צורת ההסיבה (המעוניין בשיעור הנ"ל יפנה אלי ואתן לו בחפץ לב).

מדהים לראות בשרטוט את עוצמתו של סנחריב בטרם נפל, אשתו יושבת מולו ביראת כבוד בזמן שהמשרתים מנופפים לו במניפות, העבדים מגישים את האוכל, והוא מיסב על המיטה ורווה נחת... עד שהראה לו הקב"ה באצבע מי השליט ולמי הכבוד...

יתן ה' שנזכה לראות במפלתם של כל צוררינו מסביב ונזכה לגאולה השלימה.

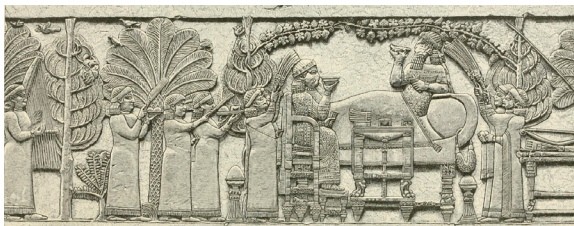

Fig. 50. — Sennacherib and his Queen dining in an arbor, surrounded by fan-bearers, musicians, and other servants. Marble relief from Konyak, London (British Museum).

סנחריב מיסב ברוב פאור והדר. שימו לב לשערות הראש והזקן

למקום עם כוח תפילה אדיר! הוא נטע שם כוח תפילה מחיה ומצמיח ישועה.

המלצת מסע – שילה הקדומה

זווית אישית: במשך שנים רבות ציפיתי לזש"ק. כשסיפרתי לאאמור"ר הגאון שליט"א על הסגולה להתפלל ב"בית האשה השונמית", הגיב ואמר: אם כך, אולי אפשר גם לנסוע לשילה הקדומה, מקום המשכן שבדרום השומרון... שם מצויין ממש השטח המדויק של מקום המשכן. [יש להניח שהיחוס של מקום משכן שילה יותר איתן מהיחוס של בית האשה השונמית].

הרי הסבתא הצדקת, חנה, התפללה ושפכה שם את ליבה לה' לזכות בזרע של קיימא, 'חנה היא מדברת על ליבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע'. תפילה שהביאה את שמואל הצדיק! בוודאי שהפכה בתפילתה את המקום למקום מסוגל!

טעימה של חיזוק | תאמין שיכולים לתקן!

נוחה של קימה מנפילה

בגמרא למדנו שלאחר שיעקב אבינו הגיע לחרון, התמלא חרטה על כך שלא התפלל במקום אבותיו, ואז נעשה לו נס וזכה לקפיצת הדרך.

מדוע בדרך הלון לחרון לא זכה לקפיצת הדרך?

שמעתי מחבר יקר, ר' אפרים שטרנברג, שהוציא משאלה זו יסוד גדול לחיים: כאשר אדם מתאמץ לתקן משהו שקלקל או "פספס" – הקב"ה מביא לו כוח מיוחד. יעקב זכה לקפיצת הדרך דווקא כאשר בא לתקן את טעותו שלא התפלל במקום שהתפללו בו אבותיו!

הפרויולוגיה למי ששכח "על הניסים"...

רעיון דומה מצאנו בהלכות פורים וחנוכה. כתוב שמי ששכח לומר 'על הניסים' יאמר לאחר התפילה "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות וכו'". וכבר הקשו האחרונים הרי אין מבקשים על ניסים, ואיך יכול להתפלל שהקב"ה יעשה לנו ניסים.

ושמעתי מהמשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א שלומדים מכאו את כוחו של מי שבא לתקן אחרי שקלקל ושכח על הניסים. אדם כזה, שלא נשבר אלא מתאמץ לחזור ולתקן – יש לו כוח גדול יותר, כוח של קפיצת הדרך, עד כדי כך שהוא יכול לבקש גם ניסים!

הסיבה לסגידה לתיבת נוח נובעת מכך שהגויים מייחסים עצמם לנוח ואילו עם ישראל לאברהם, כפי שלמדנו במסכת שלנו פעמים רבות שהגויים נקראים "בני נח" [כך גם אנו אומרים בתפילת ראש השנה "להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים", הרי שכל האומות נולדו בזכות זכרוננו לטובה של נוח].

היות והם מייחסים עצמם לנוח זקנים, הם ראו בתיבה שהגינה על נח כוח שיעמוד לצידם כנגד בני אברהם. סנחריב ניסה לקחת אותה כאלוה, והמן התקדם חשב להשתמש בה עצמה כדי לממש את חזונו וזממו.

אנקדוטה ארכיאולוגית מעניינת: חוקרים רבים ביקשו לזהות את שרידי התיבה על הרי אררט. רבים טוענים שהם אכן נמצאו, ורבים אחרים שוללים את הנכונות של זה.

אבל, מה שהתברר ממש בחודשים האחרונים למדע, שבזמן סנחריב היה ידוע ומפורסם אצל הבבלים מיקומה המדויק של התיבה. ממש כמו שמתארת הגמרא שלנו!...

ד"ר אירווינג פינקל מהמוזיאון הבריטי, מומחה בכיר לתרבות מסופוטמיה, חשף פרטים מדהימים על מפה בבלית עתיקה מהמאה השישית לפני הספירה (=תקופת סנחריב), המתארת את מיקומה המדויק של תיבת נוח.

להרחבה, אפשר לעיין בכתבה זו באתר "הידברות": <https://www.hidabroot.org/article/1202254>

טעימה של חינוך | היזהרו בבני עניים

לא לוותר על אף תלמיד!

מבואר בגמרא שלנו "היזהרו בבני עמי הארץ שמהם תצא תורה".

דווקא מילדי הפריפריה, מהמקום שממנו אין לאיפה עוד להידרדר, מהאנשים הפשוטים, אלו שנלחמים ולא מוותרים, ששום דבר לא בא להם בקלות, דווקא מהם הולכים וגדלים גדולי תורה ענקיים.

רש"י מביא את הגמרא להלן שמצאנו שיצאו שמעיה ואבטליון מבני בניו של סנחריב, ואף מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק.

ה"כמעט ראש ישיבה" שהפך לעוזרו של הנשיא קלינטון

זיכני ה' לסייע מעט בתקופה זו בהוצאת ספר במהדורה עברית (שכבר הודפס באנגלית) על הגאון המופלא ר' נטע גרינבלט זצ"ל. כשהיה ר' נטע ילד בן תשע שנים, חלה מאד וזכה להתברך אצל הראי"ה קוק שיזכה לאריכות ימים, וכך במשך כל חייו לא נטל תרופות וכמעט לא ביקר אצל רופאים

איך גזיזת שיער הראש משנה את מראה האדם?

הגמרא שלנו אומרת שהזקן שהתגלה לסנחריב המליך לו לספר את שערות ראשו כדי שלא יכירוהו המלכים הכועסים עליו. בסופו של דבר התגלגל שגם הזקן נשרף ונקצץ, והתקיימה נבואת "יגלח ה' בתער השכירה את הראש... וגם את הזקן תספה".

במבט ראשון זה מפליא: וכי מי שמספר את שיער ראשו גורם לכך שלא יזהו אותו? הרי לא מדובר כאן באשה עם שיער ארוך אלא בגבר.

אבל כשמתבוננים בחריטה ההיא, ובחריטה נוספת של סנחריב המצורפת בזה, מבינים את הגמרא הפלא ופלא: סנחריב מופיע כאשר יש לו שיער ארוך ומתולתל היורד על עורפו, וזקן מהודר עשוי תלמים תלמים... זה ממש היה "סימן הזהוי" של סנחריב השחצן...

דמותו של סנחריב חקוקה בסלע הר. התבוננו בשיער הראש והזקן, כעת אנו מבינים היטב שבלעדיהם הוא היה נראה אחר לגמרי

מה חיפשו סנחריב והמן בתיבת נח?...

סנחריב המושפל והאומלל ביקש מזור מבול עץ, שריד מתיבת נח, והבטיח שיקריב לפניו את שני בניו ששרדו את המוות כנגד כל סטטיסטיקה אפשרית! הם שרדו מתוך שתי מיליארד ושש מאות מיליון (פחות אחד...) עם עוד אחד עשר נוספים לכל היותר, הצלחתו 'האדירה' בסגידה לקורתו של נח נגמרה בכך שבניו הרגו אותו במקום בטרם יבצע בהם את זממו. והנה, לאחר מאות שנים, גם המן הרשע מנסה את מזלו עם שרידי תיבת נח, כמבואר בחז"ל שהמן בנה את העץ עליו נתלה, משריד התיבה של נח.

אם ננסה להיכנס למוחם הקודח של עובדי האלילים, אולי

שכמעט והצלחת ללמוד בתלמוד תורה יהודי, חבל לכולנו שהפסדנו אותך! ילד עם כישורים ועוצמות שאין לשער! איזה גאון וגדול בתורה יכולנו להרוויח.

היזהרו בבני עניים! לא לזלזל בפוטנציאל של אף ילד.

טעימה של פסיכולוגיה | סכנתן של ההשחרה וההשלכה

החיים הם לא שחור לבן

גם פסיעה קטנה של הרשע אינה הולכת לאיבוד, כך מלמדת אותנו הגמרא. אף שהנטייה הטבעית שלנו לפעמים היא לפסול את כל מעשיו של הרשע ולא לייחס לו שום מעשה טוב.

כך אנו גם לומדים בפירוש רש"י בפרשת וארא שהקב"ה ציווה את משה לכבד את פרעה - כי הוא מלך.

הלקח בשבילנו הוא: לא לקטלג אנשים בצורה דיכוטומית, או שחור או לבן, צריך ללמוד לחיות עם מורכבויות, גם אדם שנפל שדוד לתאוותיו ולרגלי יצרו, איננו אדם פסול לחלוטין, הצד השלילי שלו לא מחק ממנו את מעלותיו הטובים, והם שרירין קיימין, ולא בטלים ומבוטלים.

אליהו הנביא חגר את מתניו ורץ לפני מרכבתו של אחאב הרשע שהיה רשע מרושע ואף רצח נביאים עוכר ישראל שלחם בתורה, מכיון שלמעשה הוא היה מלך ישראל, וזו סיבה מצד עצמה לכבד אותו! אליהו לימד אותנו בינה לדעת להבדיל, כשאין חכמה אין הבדלה!

מצאנו בחז"ל גם אצל פרעה שקיבל שכר עבור שלש פסיעות שליווה את ישראל, למרות רשעותו הרבה.

לא פחות מדהים הוא שפרעה עצמו היה מודע לכך וביקש בנ"י שיעתירו בעדו... וכן ביציאת מצרים ביקש "גם צאנכם גם בקרכם קחו וברכתם גם אותי..." ננסה לדמיין את סינוואר שר"י מבקש מאיתנו אחרי הטבח הנורא 'העתירו בעדי' כי השארתי לחטופים מזכרות, ולא עשיתי את המתקפה בליל הסדר אשתקד, ממש צדיק...

תחשוב טוב תשפיע טוב ויהיה טוב!

התורה מצווה עלינו: לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו, בתוך כל החושך והרע, לדעת לשים לב לפרטים הקטנים שכן טובים, לא הכל רע, התארחנו אצל המצרים בבית, היו רגעי חסד, זה לא מובן מאליו, וע"כ אנו מוקירים טובה.

כתוצאה מההנהגה הזו של עם ישראל חזר פרעה הרשע

בטענה ש"יש לי את הברכה של הרב קוק", ואכן זכה לאריכות ימים נפלאה.

ר' נטע היה משקיע הרבה מזמנו להקמת תלמודי תורה יהודיים בארה"ב. בזמנו רווח המושג אצל היהודים 'בתי הספר של יום ראשון'. היות ולמדו בשאר ימות השבוע אצל הגויים, מצאו זמן ללימודי יהדות רק בשעות הערב או בחופשת יום ראשון. ר' נטע ביקש והצליח להקים בממפיס הרחוקה תלמוד תורה של ממש, בית ספר יהודי-תורני לכל ימות השבוע, שחולל מהפיכה והעמיד דורות של יהודים כשרים, מהם תלמידי חכמים.

אף שהתגורר ב'ממפיס' הרחוקה, לא עצר את עצמו להגיע לכל מקום בו חשב שיצליח להקים תלמוד תורה יהודי, בשנת תשי"ג ביקשוהו להשפיע על קהילה מסוימת בדרום ארה"ב להקים בה בית ספר יהודי תורני. הוא נסע לשם ופנה אל רב הקהילה לבקש את ברכתו ורשותו להקת בית ספר יהודי.

הרב הסביר לו שאין שום סיכוי שההורים יתנו יד לכך, היות ואינם רוצים להיות "גלוותיים", והינם מעוניינים שבניהם יהיו משכילים כשאר הגויים האמריקנים.

לאחר שראה את התעקשותו של ר' נטע לנסות בכל זאת, הניח לפניו רב הקהילה 'ד ליי': אם תצליח עד סוף השבוע לאסוף עשרה משפחות שישכימו להעביר את בנם למוסד שכזה, הרי שגם אני אתמוך ואתן את ידי לכך. ר' נטע לא היסס ויצא למסע שכנוע בין משפחות העיירה. לאחר מאמצים עילאיים, ללא שינה וללא אכילה כמעט (מטעמי כשרות) חזר ר' נטע אל לשכת הרב כשבידו רשימה של עשרה שמות של משפחות קדושות שהביעו את נכונותם ללמד את בניהם בדרך ישראל סבא.

אך אז התברר ש'הרב' הוא זה שפוחד מהיהודי הגלותי שיקום ויפרח בקהילות... הוא כלל לא חפץ בהקמת תלמוד תורה אמיתי בקהילתו. הוא היה בטוח שרבי נטע לא יצליח לעמוד ב'ד ליי'... כעת הוא חיפש דרך "לרדת מן העץ"... תוך כדי שהרב בוחן את רשימת הילדים, אורו עיניו, הוא מצא את הסולם... הילד הזה, הוא הצביע על אחד מהם, בכלל גר בשכונת העוני שמעבר למסילת הרכבת, זאת שכונת מצוקה שבתיה אפילו אינם מרוצפים, הוא לא יכול להוות חלק מהעשרה!...

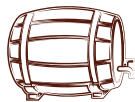
ר' נטע חזר במפח נפש לביתו, ליבו דאב על הגוזלות הללו שלא יזכו לאורה של התורה הקדושה, ומי יודע מה ייצא מהם, ומה יכול היה לצאת מהם!

ואכן צדק ר' נטע, ולאחר שנים כשנבחר ביל קלינטון לנשיאות ארה"ב, גילה ר' נטע ברשימת אנשי צוות הנשיא שהופיעה בעיתון את שמו של הילד העשירי משכונת המצוקה! איזה עוצמות של ילד: מהתחתית שבתחתית עמל הזיע והגיע עד לצמרת האמריקנית, והפך לבכיר בצוותו של הנשיא. ילד כזה – היה יכול להגיע לשורה הראשונה של גדולי התורה!

ר' נטע איתר את הטלפון של הבכיר, ואמר לו בדמע דע לך

בקרבו בחיל ורעדה, בשומו על לבו על מעשיו אשר לא טובים ח"ו עד היכן המה מגיעים לקלקל ולהרוס בחטא קל חס ושלום, הרבה יותר ממה שהחריב נבוכדנצר וטיטוס, כי הלא נבוכדנצר וטיטוס לא עשו במעשיהם שום פגם וקלקול כלל למעלה, כי לא להם חלק ושורש בעולמות העליונים שיהו יכולים לנגוע שם כלל במעשיהם. רק שבחטאינו נתמעט ותש כביכול כח גבורה של מעלה, את מקדש ה' טמאו כביכול המקדש העליון. ועל ידי כן היה להם כח לנבוכדנצר וטיטוס להחריב המקדש של מטה, המכוון נגד המקדש של מעלה. כמו שארז"ל (איכה רבתי מא, א) קמחא טחינא טחינת. הרי כי עונותינו החריבו נוה מעלה עולמות עליונים הקדושים, והמה החריבו רק נוה מטה. וזהו שהתפלל דוד המלך עליו השלום (תהילים עה, ה) יִנְדַּע קָמְבִּיא לְמַעַלָּה בְּסִבְבָּךְ עֵץ קִרְיָמוֹת. ביקש שיחשב לו כאלו למעלה בשמי מרומים הרם, אבל באמת לא נגעו שם מעשיו כלל.

נמצאו למדים שרק לנו יש את הכוח המסוכן הזה שמחריב עולמות עליונים. אנחנו אלה שעלולים להחריב.

טעימה של וורט חסידי | שמא יהרוג "אחרים"...

הגמרא אומרת שמבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק. כידוע שהרבה מגדולי ישראל היו גרי צדק, צאצאיו של עשיו הרשע, מהגדולים שבהם עובדיה הנביא והתנא רבי מאיר.

יש וורט חסידי על דברי חז"ל "וירא יעקב - שמא יהרג, ויצר לו - שמא יהרוג אחרים", מדוע הוא חשש להרוג את עשיו?

אלא, ידוע שכשמופיע 'אחרים' במשנה הכוונה היא לתנא רבי מאיר, וזו כוונת יעקב: שמא יהרוג את עשיו וממילא גם את 'אחרים' – רבי מאיר שיצא מזרעו.

כעין זה מצאנו אצל משה שכשהרג את המצרי אומרים חז"ל "ויפן כה וכה וירא כי אין איש" שראה ברוח קודשו שעד סוף כל הדורות לא ייצא ממנו אף אדם צדיק, אך יעקב שראה שכן אמורים לצאת צדיקים מעשיו, חשש שמא יאלץ להרגו.

בתשובה כמבואר בחז"ל שהוא היה למלך על נינווה, ולימד אותם את דרכי התשובה ובכך החזירים למוטב, מי יודע דרכי האלוקים וניחם...

אמר פעם הרבי מקוצק: "אני" - זה מה שאני חושב שאתה חושב שאני...

אם היינו סוגרים את הגולל על פרעה ומחליטים שהוא מפלצת שאין בה אף צד חיובי, פרעה היה מושפע מכך, ולא היה נותן לעצמו צ'אנס לחזור בתשובה.

השלכה

בפסיכואנליזה ישנו מושג הנקרא: 'השלכה' והוא מנגנון הגנה אישי המשמש את האדם כדי להשליך את הצדדים השליליים באישיותו על העולם שמחוצה לו.

ולכן לפעמים ישנה נטיה להשחיר אנשים בגלל צד שלילי שמצאנו בהם, קשה לנו להכיל שיש שכר לרשע בגלל איזה מעשה זוטא שעשה לכבוד ה', כפי שמצאנו אצל נבוכדנצר שהקדים את כבוד ה' לכבוד ירושלים.

המחשבה שיתכן אדם עם צדדים חיוביים ומאידך יש לו גם חלקים של 'פרעה הרשע', משליכה עלינו שמא למרות מעשינו הטובים יש בנו חלק של 'פרעה הרשע'. וכדי להכחיש את העניין אנו נוטים להשחיר את הפרעה התורן לגמרי, ולשלול ממנו צדדים טובים.

טעימה של מוסר | נבוכדנצר טוחן קמח,

ומה איתנו?!...

"קא זיחא דעתיה נפקא בת קלא ואמרה ליה עמא קטילא קטלת היכלא קליא קלית קימחא טחינא טחינת"

מן המפורסמות דבריו הנוראיים של 'הנפש החיים' בשער א' פרק ד.

"ובאמת כי האיש החכם ויבן את זאת לאמיתו, לבו יחיל